

Kétely kontra bizonyosság

Szarka László Csaba
geofizikus-mérnök, az MTA rendes tagja,
a PBK energia-munkacsoport elnöke

*„Ha az ember a bizonyosságokkal kezdi,
kételyekkel fogja végezni,
de ha megelégszik azzal, hogy kételyekkel kezd,
bizonyosságokkal fogja végezni.”*

(Francis Bacon: The Advancement of Learning, 1605)

Tudatosan kezdem ugyanazzal az idézettel hozzászólásomat, mint a Mérnök Újság 2025. április számában Bezegh András. Ebben jelent meg „Lehet hogy...” című írása („A klímaváltozás fonákja” felcímmel), amelyben a folyóirat 2025. márciusi számában megjelent három klíma-energia témájú cikkekre reagál, de – számomra szokatlan módon – a források megnevezése nélkül.

Utánanéztem mindháromnak. Az első két cikk interjú volt: Gelencsér András vegyészmérnök-akadémikussal és Kaderják Péter közgazdással. Őrölk Bezegh András annyit ír, hogy „az egyik főként a helyzet súlyosságáról, kilátástalanságáról ír, míg a másik inkább az elért eredményekről szól.” Bírálni csak a harmadik cikket: Lóránt Károly mérnök-közgazdász „Klímapolitikai zsákutca” című írását bírálja.

Bezegh András e harmadik cikkből leginkább a Professzorok Batthyány Köre tagjai által kezdeményezett „Tíz javaslat a jövőért” című nyilatkozat 10. pontját kritizálja, sőt még manipulációs szándékkal is megvádolt bennünket, mondván, hogy az első kilenc pontunk mindössze az egyetértés kiváltására szolgált.

Íme, itt a 10. pont: „10. Vissza tudományhoz! A klímapolitika alapfeltevéseit illetően komoly tudományos kételyek merültek fel. Magyarul: a klímapolitika nem csak a kíváncsi utat illetően kerget hamis illúziókat, hanem már a hivatkozási alapja is ingatag: a CO₂ a növények tápanyaga, minden földi élet alapja, és a klímapolitika téves modellekből indul ki. A legtöbb kérdés tisztázásához elfogulatlan és tényalapú tudományos kutatások, valamint nyílt tudományos viták szükségesek. Konszenzusos érv és tekintélyelv: a valódi, fejlődésre képes tudományban nincs”

Mint a nyilatkozat fő szerzője, ezúttal szeretném megerősíteni, hogy mind a tíz pontot továbbra is fenntartjuk, erről legutóbb a Magyar Energetika 2025/1 számában számoltunk be. A tizedikkel kapcsolatban a Magyar Energetikában következőket írtuk: „Olyan perdöntő tudományos érv, amely sürgőssé tenné a klímaváltozás okainak további kutatását, sehol sem merült fel, még a PBK által szervezett belső és külső vitákon sem. Ilyen érv egyszerűen nem létezik. Minden más körülmény [...] viszont azt támasztja alá, hogy ideje elfogulatlanul utánanézni annak, hogy a hőmérséklet és a CO₂ ok-okozati kapcsolata nem a fordítottja-e annak, amit a fősodorban feltételeznek: azaz nem éppen a felmelegedés-e az oka a légköri CO₂-koncentráció emelkedésének. Nyitott gondolkodásával a PBK energia-munkacsoport nem áll egyedül. Eljött az ideje az összeszerveződésnek, hogy kikényszerítsük a nyílt vitát. A

klímavitákban perdöntő érvnek tekintett, nagy százalékokkal nyomatékosított 'tudományos konszenzus' valójában a tudomány megcsúfolása, lemondás a kérdéskör tisztázásának szándékáról. Amikor az új kutatási eredményeket megismerve, eladdig új adatokhoz jutva újabb és újabb megválaszolatlan kérdések merülnek fel a kutatókban, akkor be kell látnunk: a klímatudományban és az energiatudományban sem az út végén, hanem az elején állunk.” A Mérnök Újság 2025. áprilisi számában megjelent vélemény számunkra semmi újat nem mond.

Bezegh András azt sugallja, hogy a jelenkori klímaváltozás bizonyítottan antropogén eredetű, holott ilyen bizonyíték nem létezik. A klímaváltozás fogalmi rejtélyének egyik kulcsát épp Gelencsér András adja meg, amikor egy kérdésre azt válaszolja, hogy „1992-ben rendezték meg a riói csúcskonferenciát, ahol a világ elhatározta, hogy megszabadul a fosszilis tüzelőanyagoktól”. A másik kulcsot maga az 1992-es riói ENSZ Éghajlatváltozási Keretegyezmény szolgáltatja, amelyben – az előbb említett elhatározásnak megfelelően – a klímaváltozásra új definíció született: „Éghajlatváltozás jelenti az éghajlat megváltozását, ami közvetlenül vagy közvetve a globális légkör összetételét módosító emberi tevékenységnek tudható be.” (ld. 1995. évi LXXXII. törvény). E meghatározás azt jelenti, hogy a klímaváltozásokat örök idők óta irányító természetet: a Napot, a Naprendszert, a kozmikus sugárzást és a dinamikus (billegő tengelye körül forgó, feltáratlan belsejű) Földet, illetve azok szinte követhetetlen kölcsönhatásait már a definíció szintjén kizárták a klímaváltozás lehetséges okai közül. És egyúttal minden változást a CO₂-nek (valamint egy állítólagos – CO₂ által előidézett – pozitív visszacsatolásnak) igyekeznek tulajdonítani, érdemi bizonyíték nélkül. Tisztelettel kérdezem: egy politikai elváráshoz igazodó definíció és megközelítés lehet-e egyáltalán tudományos?

Bezegh András azon kijelentésével, miszerint „a klímaváltozás nem elmélet, hanem fizikai és kémiai törvényszerűségeken alapuló jelenség, nevezetesen a Föld energia-egyensúlya mérhető és számszerűsíthető folyamat”, alapvetően egyetértek. És azzal is, hogy „egy érvényes elméletnek esetleg adott kísérletekkel és megfigyelésekkel megcáfолhatóknak kell lennie”. Nos, a NASA földi felhőzetet és a sugárzási energiarendszert vizsgáló CERES projektje keretében (CERES= Clouds and the Earth's Radiant Energy System) immár két és fél évtizede méri a Földre érkező rövidhullámú és a kimenő hosszuhullámú sugárzás viszonyát. A korábban elképzelhetetlenül információ-gazdag adatsorokból világosan kirajzolódik, hogy a kimenő sugárzás legalább egy évtizede nő, holott a CO₂-üvegházhatás következtében csökkennie kellene. De a Föld által elnyelt napsugárzás még ennél is gyorsabb ütemben nő. A Földön tehát energia-felhalmozódás zajlik, a felhőzetben egyúttal némi csökkenés figyelhető meg. Van tehát melegedés, de az nem a CO₂-koncentráció emelkedésének, hanem a valamivel kevesebb árnyéknak, a trópusi óceán által elnyelt hőenergia növekedésének tudható be. Az okot nem tudjuk.

Fölöttébb érdekes, hogy Bezegh András egyrészt kijelenti: „Miután az antropogén (vagyis az ember által okozott) éghajlatváltozás elfogadását vagy elutasítását a tudományos módszerek és kritériumok alapján lehet értékelni”, másrészt – nagy, de alaptalan bizonyosságot hirdetve – ellenzi a tudományos vitákat. Amennyiben a CO₂-hipotézis mégis olyan erős, mint amilyennek beállítja, akkor kiállja az igazi tudományos viták próbáját, a mi kételyünket is.

Remélem, hogy a Magyar Tudományos Akadémia előbb-utóbb helyt ad korrekt klímavitáknak, hogy kiderüljön, melyik a klímatudomány színe és melyik a fonákja. A nemzeti tudományos intézményrendszerek sajnos igencsak kiszolgáltatottak a globálisan vezérelt, felülről lefelé terjedő elhallgattatási törekvéseknek. Pedig a vita: maga a tudomány életjele.

A klímavita fejleményeit követő mérnöktársadalom bizonyára tisztában van azzal, hogy az erőltetett zöldátállás értelmetlensége a klímaváltozás okaitól függetlenül is teljesen bizonyos, amint az Gelencsér András okfejtéséből is kiviláglik.

Jegyzetek:

Szarka L et al. Magyar Energetika 2025/1

Beküldve a Mérnök Újság szerkesztőségébe: 2025. április 16-án.

Az írás utóélete:

Tárgy: Mérnök Újság_Szarka.docx
Dátum: Wed, 16 Apr 2025 08:30:03 +0200
Feladó: Szarka László <szarka@ggki.hu>
Címzett: mernokuj sag@mmk.hu

Tisztelt Szerkesztőség!

Csatoltan megküldöm hozzászólásomat Bezegh András írására.

Üdvözlettel:

Szarka László Csaba

tel: 70 4243704

Feladó: Szarka László <szarka@ggki.hu>
Elküldve: 2025. május 5., hétfő 21:39
Címzett: Mérnök Újság <mernokuj sag@mmk.hu>
Tárgy: Fwd: Mérnök Újság_Szarka.docx

Tisztelt Szerkesztőség!

Érdeklődöm az április 16-án beküldött írás sorsa iránt.

Üdvözlettel:

Szarka László Csaba

2025. 05. 06. 9:37 keltezéssel, Dubniczky Miklós írta:

Tisztelt Szarka László Úr!

Köszönjük írását, a mernovagyok.hu portálon fogjuk közreadni Bezegh András válaszával együtt.

Üdv. Dubniczky Miklós

2025. 06. 18. 16:44 keltezéssel, Szarka László írta:

Tisztelettel kérdzem a megjelenés időpontját.

Üdvözlettel:

Szarka László

Tárgy: Re: Mérnök_Újság_Szarka.docx

Dátum: Mon, 18 Aug 2025 14:23:45 +0200

Feladó: Szarka László <szarka@ggki.hu>

Címzett: Dubniczky Miklós <dubniczky.miklos@mmk.hu>

Tisztelt Főszerkesztő Úr!

Érdeklődöm, megjelent-e az írás.

Üdvözlettel:

Szarka László Csaba